

PROGRAMA GALEGO MUNICIPIOS SAUDABLES E SOSTIBLES 2000-2006

XXVI CURSO DE SAÚDE AMBIENTAL

Arteixo (A Coruña), 23-27 xaneiro 2006

Auspiciado pola

SESA

SOCIEDAD ESPAÑOLA
DE SANIDAD AMBIENTAL

Recoñecido con créditos de libre configuración polas

UNIVERSIDADE DA CORUÑA

USC
UNIVERSIDADE
DE SANTIAGO
DE COMPOSTELA

UNIVERSIDADE
DE VIGO

Recoñecido como Curso de
Relevancia Administrativa

Asociación Española de Ciencias Administrativas
Instituto Internacional de Ciencias Administrativas Sección Española

Patrocinador oficial

Colaboran na organización

CONCELLO DE ARTEIXO

Concellos participantes

CONCELLO DE CERCEDA

CONCELLO DE CORISTANCO

CONCELLO DA CORUÑA

CONCELLO DA LARACHA

Director

Prof. Dr. Francisco Peña

PRESENTACIÓN

Cada día ten maior importancia o coñecemento do medio ambiente dunha comunidade, xa que é un condicionante do seu benestar social, sanitario e económico (o medio ambiente como xerador de actividades capaces de producir emprego, renda, saúde e benestar á poboación).

A industrialización e a urbanización modificaron o medio dando orixe a problemas ambientais de primeira orde (o efecto invernadoiro e cambio climático, a destrucción da capa de ozono estratosférica, o transporte de contaminantes, a desertización, etc.) que é preciso corrixir, así como evitar que as actividades futuras orixinen máis deterioracións no noso contorno a través dunha política preventiva que permita un desenvolvemento sostido e equilibrado e teña como obxectivos a protección da saúde do home e a conservación de todos os recursos que condicionan e sustentan a vida. Para acadar os obxectivos do VI Programa Comunitario de Acción en materia de medio ambiente para 2001-2010, ademais da consideración das disposicións lexislativas vixentes e de aspectos tecnolóxicos inclúense actuacións tales como o aumento de diálogo coa empresa, fomento de acordos voluntarios, participación da opinión pública, acceso á información ambiental, etc. A empresa ten unha especial responsabilidade diante do medio ambiente ao ser consumidora de recursos, ademais de fonte de emisións e residuos; pero tamén é orixe de coñecementos científicos e tecnolóxicos, así como de positivos impactos socioeconómicos; o cal levou a moitas empresas a integrar a política ambiental nas estratexias corporativas adoptando criterios de protección da contorna na planificación de actividades e toma de decisións, o que implica tamén ás asociacións empresariais, xa que a protección do medio ambiente na empresa constitúe unha responsabilidade corporativa.

A Oficina Rexional para Europa da OMS, baseándose nas iniciativas de Cidades Saudables, e tendo en conta as experiencias dos plans de sanidade ambiental locais e os programas da Axenda 21 existentes nalgúns países europeos, decidiu apoiar ás entidades locais e rexionais para acadar os obxectivos do desenvolvemento sostible; sendo esta unha oportunidade máis, de concienciar os concellos galegos da importancia de asumir esta filosofía na súa xestión, a través da posta en marcha do **Programa Galego Municipios Saudables e Sostibles 2000-2006**, que leva consigo:

- **Un primeiro nivel de actuación:** de formación e reciclaxe de técnicos en medio ambiente e saúde, e de todos os axentes sociais implicados na tarefa de protexer e conservar o medio ambiente, a través da realización do XXVI Curso de Saúde Ambiental en Arteixo, co obxectivo de contribuír a mellorar a xestión e as condicións de vida dos cidadáns das Mariñas e Bergantiños.

- **Un segundo nivel de actuación:** de participación cidadá, a través da realización de conferencias-coloquio e unha exposición sobre o medio ambiente natural galego, co obxectivo de propiciar a participación activa de toda a cidadanía das Mariñas e Bergantiños.

- **Unha recomendación:** que os concellos adquiran o compromiso de adhesión á Carta de Aalborg e inicien o desenvolvemento da Axenda 21 Local, levando a cabo como primeiro paso un diagnóstico ambiental, para coñecer cal é a situación real existente da que se parte, coa finalidade de adoptar as medidas correctoras pertinentes que permitan corrixir as deficiencias detectadas.

Co fin de abordar e debater algúns dos problemas prioritarios que teñen As Mariñas e Bergantiños, organízase este curso que, está deseñado de acordo cos principios da Carta Europea sobre Medio Ambiente e Saúde, e a Carta de Aalborg cara á sostibilidade, e dirixido a todos aqueles que traballan ou están interesados no medio ambiente. Finalmente, destacar a necesidade de unir esforzos por parte de responsables políticos, empresarios, científicos, educadores, profesionais, comunicadores, ecoloxistas, así como a participación activa dos cidadáns, en prol de conseguir un medio ambiente saudable para todos os galegos, mellor legado para xeracións vindeiras.

Prof. Dr. Francisco José Peña Castiñeira ()*

Responsable Programa Galego Municipios Saudables e Sostibles 2000-2006.

(*) Fundador no ano 2000 desta iniciativa itinerante por toda a xeografía galega. Pionero e impulsor da saúde ambiental en Galicia, debido á súa dilatada traxectoria académica e profesional, tras 26 anos de actividade e labor desenvolvido, ten acreditado un recoñecido prestixio e é ben coñecido en medios nacionais e internacionais como un avanzado ambientalista, pola súa contribución ós sectores medio ambiente e saúde na triple vertente docente, investigadora e educativa, que se traduciú, entre outros, no recoñecemento da OMS pola súa valiosa contribución ao proxecto europeo "Healthy Cities", na obtención de oito premios de investigación científica e sete distincións e recoñecementos, e na publicación de 38 libros (13 como autor e 25 como director/coordinador), 137 publicacións científicas e 66 artigos de divulgación relacionados coa problemática hixiénico-ambiental. Doutor en Farmacia pola Universidade de Santiago de Compostela, especialista universitario en Toxicoloxía pola Universidad Complutense de Madrid, diplomado en Sanidade pola Escuela Nacional de Sanidad, académico correspondente da Real Academia de Medicina e Cirurxía de Galicia do Instituto de España, socio numerario da Sociedad Española de Sanidad Ambiental, ex-profesor de Hixiene e Sanidade Ambiental da Universidade de Santiago de Compostela, ex-director do Centro de Extensión Universitaria e Divulgación Ambiental de Galicia (CEIDA) con sé no Castelo de Santa Cruz de Oleiros. En calidade de experto en sanidade ambiental foi vocal do Consello Galego de Medio Ambiente da Xunta de Galicia e membro do Comité Científico do I Congreso Mundial de Saúde e Medio Ambiente Urbano. Formou parte do Acordo da V Sesión da Comisión Mixta de Cooperación Técnico-Científica entre Italia e España no apartado Protección Ambiental, tendo realizado diversas estadías de investigación no Laboratorio de Igiene Ambiental do Istituto Superiore di Sanità (Roma). Levou a cabo a organización e dirección técnico-científica de máis dun cento de planes, proxectos, programas e actividades de formación, investigación e educación ambiental en Galicia. Elaborou un Plan de formación, investigación e educación ambiental para a Secretaría Xeral para a Protección Civil e o Medio Ambiente da Xunta de Galicia. Puxo en marcha un Plan de formación ambiental na Escola Galega de Administración Pública. Dirixiu un Plan de actividades sobre medio ambiente da Fundación Semana Verde de Galicia no Recinto Feira Internacional de Galicia. Director do Programa de Formación Ambiental das Patrullas Verdes do Concello de Caldas de Reis (Pontevedra). Profesor de "Medio Ambiente y Salud" de CEPADE – Universidad Politécnica de Madrid.

PROGRAMA

LUNS, 23 XANEIRO 2006

16,00 h.: ACREDITACIÓN E ENTREGA DE DOCUMENTACIÓN.

16,30 h.: ACTO INAUGURAL DO CURSO.

16,45 h.: CONFERENCIA INAUGURAL: “Radiografía da saúde ambiental de Galicia: recomendacións para a súa mellora”.
PROF. DR. D. FRANCISCO JOSÉ PEÑA CASTIÑEIRA

17,30 h.: MESA REDONDA I: “A empresa ante o reto ambiental do século XXI: a súa contribución ao desenvolvemento sostible”.

MODERADORA: Dª. PILAR SOUTO IGLESIAS
Responsable do Polígono de Sabón-Arteixo da Deputación Provincial da Coruña.

RELADORES:

- “A certificación medioambiental: un compromiso necesario na sociedade actual”.

Dª. MARÍA VICTORIA MARTÍNEZ PASSARO
Xerente Zona Noroeste Centro de Certificación de APPLUS+.

- “A realidade dos sistemas de xestión medioambiental en Galicia: a experiencia de AENOR”.

D. JOSÉ ENRIQUE RODRÍGUEZ COELLO
Auditor Xefe de Sistemas de Xestión Medioambiental de AENOR en Galicia.

- “Evolución desde o espazo degradado ao desenvolvemento sostible na minería a ceo aberto: casos particulares de canteiras e lignito”.

D. JUAN LUIS DELGADO FERNÁNDEZ
Responsable de Medio Ambiente e Calidade de Lignitos Meirama, S.A.

- “Contribución do Grupo Inditex ao desenvolvemento sostible”.

D. ANTONIO ÁLVAREZ SÁNCHEZ
Responsable de Medio Ambiente do Grupo Inditex.

- “Implantación da ISO 14001 e do regulamento europeo EMAS: a experiencia de Ferroatlántica”.

D. JOSÉ LUIS PEDREDA ARMENGOL
Responsable de Calidade e Medio Ambiente de Ferroatlántica-Fábrica de Sabón.

MARTES, 24 XANEIRO 2006

16,30 h.: TEMA 1: “Contaminación acústica: prevención e loita”.
PROF. DR. D. FRANCISCO JOSÉ PEÑA CASTIÑEIRA

17,30 h.: MESA REDONDA II: “As necesidades enerxéticas e a súa axeitada utilización como xeradoras de desenvolvemento sostible: prevención e loita contra o cambio climático”.

MODERADOR: D. MIGUEL ÁNGEL COSTOYA RIVERA
Director do Laboratorio de Medio Ambiente de Galicia.

RELADORES:

- “As enerxías renovables en Galicia: situación actual e perspectivas de futuro”.

DRA. Dª. ROSA NÚÑEZ PARDO DE VERA
Técnico do Departamento de Enerxías Renovables e Servizos do Instituto Enerxético de Galicia (INEGA).

- “Prevención e control da contaminación atmosférica nas grandes instalacións de combustión”.

D. JOSÉ LUIS BERMÚDEZ CELA
Xefe de Medio Ambiente de Endesa-As Pontes.

- “Dereitos de emisión de gases de efecto invernadoiro”.

D. JOSÉ MANUEL DEL RÍO BUSTO
Responsable de Química e Medio Ambiente da Central Térmica de Sabón.

- “Enerxía verde: a achega dunha empresa do sector eléctrico ao desenvolvemento sostible”.

D. FRANCISCO OLARREAGA TELLECHEA
Xefe do Departamento de Desenvolvemento Sostible de Iberdrola.

- “Bioetanol: retos de futuro no mercado enerxético”.

D. ANTONIO LÓPEZ-PERALES MORA
Xefe de Calidade e Medio Ambiente da Planta Bioetanol Galicia, S.A.

MÉRCORES, 25 XANEIRO 2006

10,00-14,00 h.: VISITAS PRÁCTICAS:

- Fraga de Sisalde.
- Estación de Tratamiento de Augas Potables municipal de Arteixo, xestionada por Augarsa.
- Estación Depuradora de Augas Residuais municipal de Carballo, xestionada por Aquagest.

16,30 h.: TEMA 2: “Importancia dos sistemas de abastecemento hídrico e de saneamento en relación coa saúde pública e o medio ambiente: vixilancia e control sanitario das augas de consumo humano e depuración das augas residuais urbanas”.
PROF. DR. D. FRANCISCO JOSÉ PEÑA CASTIÑEIRA

17,30 h.: MESA REDONDA III: “A calidade das augas en Galicia: elemento crítico para o desenvolvemento”.

MODERADORA: PROF. DRA. Dª. MARÍA JULIA MELGAR RIOL
Profesora Titular de Toxicoloxía e vicedecana da Facultade de Veterinaria da Universidade de Santiago de Compostela-Campus de Lugo.

RELATORES:

- “Plan de saneamento de Galicia 2000-2015: a súa aplicación nas Mariñas e Bergantiños”.

PROF. D. FRANCISCO ALONSO FERNÁNDEZ

Subdirector Xeral de Programación e Proxectos de Augas de Galicia da Consellería de Medio Ambiente e Desenvolvemento Sostible da Xunta de Galicia e profesor da Universidade de Vigo.

- “Loita contra a contaminación mariña nas rías da Coruña, Ares e Betanzos”.

D. ANTONIO NOVAS LOIRA

Xefe de Servizo de Busca e Salvamento Marítimo e Loita contra a Contaminación da Dirección Xeral de Recursos Mariños da Consellería de Pesca e Asuntos Marítimos da Xunta de Galicia.

- “Xestión do ciclo integral da auga: experiencias nalgúns municipios galegos”.

D. HENRY LAÍÑO LÓPEZ

Xefe de Producción Zona Centro de Aquagest Galicia.

- “Novas tecnoloxías na depuración de augas residuais domésticas para pequenos núcleos de poboación: eficacia das plantas depuradoras compactas e prefabricadas”.

D. RAMÓN JAVIER SÁNCHEZ CONDE

Departamento de Desarrollo de SMA-Soluciones Medioambientales y Aguas, S.A.

D. GONZALO ALFONSÍN SOLIÑO

Departamento de Medio Ambiente de Facet Ibérica, S.A.

XOVES, 26 XANEIRO 2006

10,00-14,00 h.: VISITA PRÁCTICA:

- Planta de tratamiento dos residuos urbanos de Nostián.

16,30 h.: TEMA 3: “Xestión integral dos residuos urbanos”.

PROF. DR. D. FRANCISCO JOSÉ PEÑA CASTIÑEIRA

17,30 h.: MESA REDONDA IV: “A xestión dos residuos en Galicia: situación actual e perspectivas de futuro”.

MODERADOR: D. FLORENCIO CARDADOR CANELO
Tenente alcalde e concelleiro de Medio Ambiente do Concello da Coruña.

RELATORES:

- “Planta de tratamiento dos residuos urbanos de Nostián”.

D. DANIEL OTERO COUTO

Director Técnico de Albada.

- “Xestión dos residuos industriais en Galicia”.

D. JUAN MOGIN DEL POZO

Director Técnico do Grupo Toysal.

- “Apuntes sobre a sensibilización cidadá en materia de xestión dos residuos urbanos: teoría e praxis”.

D. JESÚS COTELO CASTIÑEIRA

Consultor do Departamento de Medio Ambiente de Novotec Consultores, S.A.

VENRES, 27 XANEIRO 2006

10,00 h.: TEMA 3: “Responsabilidade da Administración Local na protección do medio ambiente. Axenda 21 Local: diagnóstico ambiental, caso práctico”.

PROF. DR. D. FRANCISCO JOSÉ PEÑA CASTIÑEIRA

11,00 h.: MESA REDONDA V: “Posta en común sobre a problemática ambiental das Mariñas e Bergantiños: posibles soluciones”.

MODERADOR: PROF. DR. D. FRANCISCO JAVIER SANZ LARRUGA

Profesor Titular de Dereito Administrativo da Facultade de Dereito e membro do Observatorio do Litoral da Universidade da Coruña.

RELATORES:

- “Actuacións ambientais sostibles no bordo litoral do Golfo Ártabro e da Costa da Morte”.

D. CARLOS GIL VILLAR

Asesor Técnico da Demarcación de Costas en Galicia da Dirección General de Costas do Ministerio de Medio Ambiente.

- “A implantación da Axenda 21 Local: un compromiso necesario cara ao desenvolvemento sostible”.

ILMO. SR. D. EMILIO MANUEL FERNÁNDEZ SUÁREZ
Director Xeral de Desenvolvemento Sostible da Consellería de Medio Ambiente e Desenvolvemento Sostible da Xunta de Galicia.

- “Contribución da Deputación Provincial da Coruña ao desenvolvemento sostible da provincia da Coruña”.

ILMO. SR. D. XAIME BELLO COSTA

Vicepresidente da Deputación Provincial da Coruña.

- “Achega do Consorcio das Mariñas ao desenvolvemento sostible”.

D. JULIO SACRISTÁN DE DIEGO

Presidente do Consorcio das Mariñas.

- “Estratexia da empresa ante a problemática ambiental”.

D. MANUEL RIVAS CARIDAD

Presidente da Asociación de Empresarios do Polígono de Sabón-Arteixo.

- “Ferramentas de sostenibilidade aplicables á xestión municipal”.

D. JULIÁN MAYOR BALVÍS

Xefe do Departamento de Medio Ambiente e Calidade de Novotec Consultores, S.A..

- “Plan de acción ambiental do Concello da Coruña”.

Dª. BEGOÑA LÓPEZ GARCÍA

Xefa de Planificación e Asesoramento da Área de Medio Ambiente do Concello da Coruña.

- Representantes dos concellos participantes.

13,30 h.: ACTO DE CLAUSURA E ENTREGA DE DIPLOMAS ACREDITATIVOS DO CURSO.

INFORMACIÓN XERAL

OBXECTIVOS

- Integración da dimensión dos aspectos ambientais da saúde na formación e reciclaxe de técnicos en medio ambiente e saúde, coa finalidade de actualizar a súa formación e adecuar as esixencias que demanda a sociedade actual, para que contribúa a mellorar a xestión e as condicións de vida urbana dos cidadáns.
- Establecer un foro de debate e estudo que trate a situación medioambiental das Mariñas e Bergantiños, dos seus problemas e carencias que se consideran más importantes así como das posibles solucións que se deberán adoptar; ademais de permitir a cooperación e o diálogo entre todos os axentes sociais implicados no tema, fomentando a creación de núcleos de sostibilidade.

DESTINATARIAS/OS

- Técnicas/os, funcionarias/os e responsables políticos da Administración Local, Provincial e Autonómica, que desenvolvan a súa actividade ou estean relacionados coas árees obxecto de estudo.
- Profesorado de ensino secundario, formación profesional e universitaria que desenvolva a súa actividade ou estea relacionado coas árees obxecto de estudo.
- Técnicos superiores en saúde ambiental, en química ambiental, en traballos forestais e de conservación do medio natural, e de xestión e organización dos recursos naturais paisaxísticos, etc.
- Técnicos e xestores de empresas que desenvolvan a súa actividade nos departamentos de calidade, medio ambiente e prevención de riscos laborais.
- Profesionais libres (farmacéuticos, médicos, veterinarios, químicos, biólogos, enxeñeiros, arquitectos, avogados, economistas, xeógrafos, psicólogos, sociólogos, licenciados en ciencias do mar, diplomados en relacións laborais, diplomados en enfermería, etc.) que desenvolvan a súa actividade ou estean relacionados/interesados nas árees obxecto de estudo.
- Estudantes universitarios relacionados/interesados nas árees obxecto de estudo.
- Estudantes dos ciclos formativos de grao superior de saúde ambiental, de química ambiental, de traballos forestais e de conservación do medio natural, e de xestión e organización dos recursos naturais paisaxísticos, etc.

METODOLOXÍA

- Exposición por parte do profesorado e relatores do contido teórico do curso co apoio de medios audiovisuais (power point), coa presentación de relatorios técnicos e casos prácticos nos que tamén intervirán activamente o propio alumnado amosando as súas experiencias.
- Realización de visitas prácticas ao medio natural e a instalacións de interese medioambiental e sanitario.
- Mesas redondas (5).
- Exposición sobre: "O medio ambiente natural galego".

NÚMERO DE PRAZAS E DEREITOS DE INSCRICIÓN

- Número de prazas: estará limitado a **80**, que se cubrirán por rigorosa orde de inscrpción.
- Cota de inscrpción: **30 €**.
- Forma de pagamento: o abono efectuarase mediante transferencia bancaria ou entrega en efectivo na oficina de **Caixa Galicia**, situada na Avenida do Balneario, 51 – 15142 Arteixo (A Coruña), nº de conta: **2091 0014 92 3040021204**, especificando o nome e apelidos da persoa inscrita.
- Forma de inscrpción: cubrir o boletín de inscrpción, que deberá achegar co xustificante do pagamento, e presentarase/enviarase por fax/correo á Secretaría Técnica do Curso. O prazo para formalizar a inscrpción finalizará o **xoves día 19 de xaneiro** ás 14,00 horas.

DOCUMENTACIÓN

- Entregarase unha carpeta coa publicación do **libro do curso** e material didáctico diverso.

DIPLOMA ACREDITATIVO E CRÉDITOS DE LIBRE CONFIGURACIÓN

- O alumnado que participe con regularidade nas sesións programadas do curso, que consta de **30 horas lectivas**, recibirán un diploma acreditativo de asistencia.
- A Universidade de Vigo (UV) concederá **2 créditos de libre configuración** ao alumnado matriculado nesa Universidade que asista ao curso.
- A Universidade de Santiago de Compostela (USC) concederá **1 crédito de libre configuración** ao alumnado matriculado nesa Universidade que asista ao curso (por R.R. de 14/12/2005, código: 2005/204).
- Solicitud á Universidade da Coruña (UDC) de **2 créditos de libre configuración** (pendente de trámite).

SÉ, DATAS E HORARIO

- Sé: Auditorio do Centro Cívico Cultural (Paseo Fluvial s/n. – 15142 Arteixo).

- Datas: do 23 ao 27 de xaneiro de 2006.

Horario: de 16,30 a 21,00 horas (de luns a xoves). O mércores e xoves (de 10,00 a 14,00 horas) terán lugar unhas visitas prácticas (opcionais) e o venres (de 10,00 a 14,00 horas) terá lugar a xornada de clausura do curso.

SECRETARÍA TÉCNICA XXVI CURSO DE SAÚDE AMBIENTAL

CONCELLO DE ARTEIXO

Departamento de Medio Ambiente

Coordinador: Luis Varela

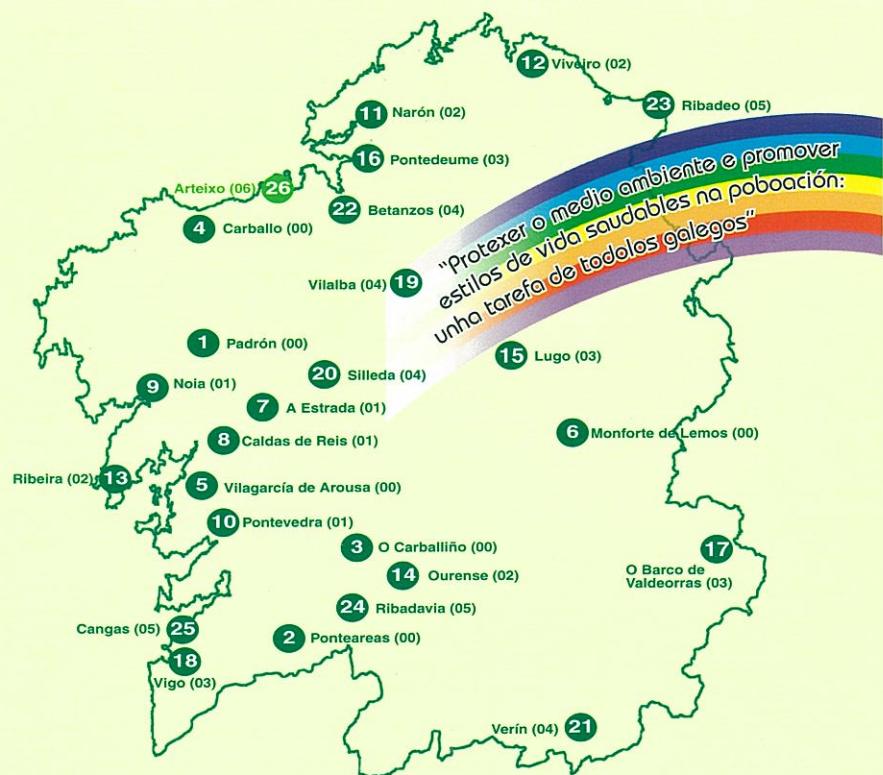
Travesía de Arteixo, nº 243

15142 ARTEIXO (A CORUÑA)

Tel.: 981 64 18 15 / 981 64 18 16 - Fax: 981 64 18 15

E-mail: correo@arteixo.dicoruna.es

PROGRAMA GALEGO MUNICIPIOS SAUDABLES E SOSTIBLES 2000-2006

Entidades e empresas colaboradoras

AENOR Asociación Española de Normalización y Certificación

 Aquagest

 augarsa

Appplus⁺
Certification
Technological Center

ABENGOA BIOENERGY
BIOETANOL GALICIA

 endesa

 FERROATLANTICA
División Ferrolácticas
Fábrica de Sabón - Arteixo (A Coruña)

 IBERDROLA

 INDITEX

 Jael
joyería

Limeisa
Lignitos de Melirama Sociedad Anónima

 novotec

 Sma
Soluciones Medioambientales y Aguas, S.A.

 UNION FENOSA
generación

 urbaser